

و قطعا این خونی که از حیوان قربانی می‌ریزد قبل از آن که به زمین بریزد به درگاه خداوندی شرف قبول شدن می‌یابد، پس ای بندگان خدا با طیب خاطر قربانی کنید. (ترمذی ۴/۴۲)

* رسول الله (صلی الله علیه و سلم) ارشاد فرمودند: هر اندازه مو بر بدن حیوان قربانی باشد، همان اندازه نیکی به صاحبش می‌رسد. (احمد و ابن ماجه)

* هیچ عمل انسان در روز عید قربان به پایه قربانی نمی‌رسد مگر رفت و آمد و نیکی به خویشاوندان (خصوصا اقوامی که با آنها قطع رابطه کرده است). (طبرانی)

وعید در مورد افرادی که قربانی نمی‌کنند

* از حضرت ابوهریره (رضی الله عنه) روایت شده که آن حضرت (صلی الله علیه و سلم) ارشاد فرمودند: «هر شخصی که توانایی قربانی کردن را داشت و با وجود آن قربانی نکرد نزدیک عیدگاه ما نیاید، در روایتی دیگر آمده کسی که مال داشت و قربانی نکرد نزدیک عیدگاه ما نیاید. (المستدرک علی الصحیحین للنیسابوری - ج ۴ / ص ۲۵۸)

قربانی بر چه کسانی واجب است

* بر هر مسلمانی که بالغ، مقیم و مالک نصاب باشد، قربانی واجب است. مالک نصاب به کسی گفته می‌شود که در روزهای عید، اموال او به حد نصاب زکات که ۲۰ مثقال شرعی معادل ۸۷/۵ گرم یا قیمت این مقدار طلا است برسد؛ البته منزلی که در آن سکونت دارد، وسیله ای که برای استفاده شخصی اش است، لباس و ظروف و اشیا دیگر که جز ضروریات زندگی هستند در محاسبه شمار نمی‌شوند.

احکام تکبیرات تشریق

* خواندن تکبیرات تشریق یعنی (الله اکبر الله اکبر، لا اله الا الله و الله اکبر، الله اکبر و لله الحمد) یکبار

فضایل قربانی و اعمال دهه اول ذی الحجه

ارشاد الله جل جلاله است: گوشت‌ها و خون‌های قربانی‌ها هرگز به خدا نمی‌رسد بلکه پرهیزگاری شما به او می‌رسد. [الحج / ۳۷]

ارشادات رسول اکرم (صلی الله علیه و سلم) در مورد فضیلت دهه اول ذی الحجه:

* عمل صالح در هیچ روزی از روزهای دنیا، مانند ده روز اول ذی الحجه، نزد خداوند محبوب نیست؛ صحابه کرام عرض کردند یا رسول الله، حتی جهاد در راه خدا! فرمودند: حتی جهاد در راه خدا نیز به این درجه نمی‌رسد مگر آن مجاهدی که با جان و مال خود در راه خدا خارج شود و بر نگردد. (البخاری)

* روزه گرفتن هر روز از دهه‌ی ذی‌الحجه برابر با روزه گرفتن یک سال است و زنده نگه داشتن هر شب آن بمانند زنده نگه داشتن شب قدر است. (مجمع الزوائد)
* روزه گرفتن روز عرفه (نهم ذی الحجه) کفاره‌ی گناهان یک سال قبل و یک سال بعد می‌باشد. (مسلم)
* در ده روز اول ذی الحجه (سُبْحانَ الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اکبر) را زیاد بگویند. (طبرانی)

* کسی که اراده قربانی دارد مستحب است که در ده روز اول ذی الحجه، مو و ناخن‌های خود را نگیرد. (مسلم)

ارشادات رسول اکرم (صلی الله علیه و سلم) در فضیلت و اهمیت قربانی

* ام المومنین عایشه صدیقه (رضی الله عنها) از رسول اکرم (صلی الله علیه و سلم) نقل می‌کنند که آنحضرت (صلی الله علیه و سلم) فرمودند: هیچ عملی از بنی‌آدم در روز عید قربان بهتر از ریختن خون (قربانی کردن) نیست و قطعا این حیوان قربانی با شاخ‌ها و سم‌ها و موهای خود در روز قیامت (زنده می‌شود) می‌آید و

ویژه نامه

عید سعید قربان

شامل احکام و مسائل
قربانی و روز عید قربان

کاری از دارالافتاء و الارشاد
مدرسه علوم دینی اشاعت التوحید سراوان
شماره تماس: ۰۹۱۵۹۱۹۲۵۴۷

متصل بعد از نمازهای فرض با صدای بلند بر هر نماز گزار (امام، مقتدی، مرد، زن، مسافر و مقیم) واجب است.

* شروع تکبیرات از نماز صبح روز عرفه (نهم) می باشد و تا عصر روز (سیزدهم) ادامه دارد (جمعاً ۵ روز).
* زنان از این جهت که صدایشان برای نامحرم عورت است، تکبیرات را آهسته بخوانند.

* مسبوق بعد از کامل کردن نمازش تکبیرات تشریق را با آواز بلند بخواند.

* اگر گفتن تکبیرات تشریق را فراموش کرد تا زمانی که عمل منافی نماز از وی سر نزده گنجایش دارد که تکبیرات تشریق را بگوید، و اگر عمل منافی نماز انجام داد گفتن تکبیرات لازمی نیست، قضا ندارند بلکه استغفار نماید.

مسایل قربانی

* در نصاب قربانی، گذشتن یک سال بر مال شرط نیست.

* قربانی بر فقیر و مسافر واجب نیست البته اگر قربانی کردند اجر کامل به آنها می رسد.

* زنی که قیمت زیور آلات و دیگر اموال غیر ضروری اش به حد نصاب فوق برسد قربانی بر او نیز واجب می شود.

* بر اطفال نابالغ که غنی هستند قربانی واجب نیست و سرپرست هم اجازه ندارد که از مال طفل قربانی کند؛ فتوی بر همین قول است. (البحر الرائق)

* در ایام قربانی هر زمان برایش میسر شد قربانی کند؛ فرقی نمی کند حیوان قربانی را در روز ذبح کند یا در شب، البته در روز بهتر است.

* کسی که قربانی بر او واجب بوده، لیکن چندین سال قربانی نکرده است و اکنون از عمل گذشته خویش

پشیمان شده، به عوض هر سالی که قربانی نکرده، قیمت یک گوسفند یا یک هفتم گاو را صدقه نماید.

* با سود خوار در قربانی شریک شدن درست نیست.
* قربانی کردن از جانب شخصی که فوت شده است جایز است.

* قربانی نمودن از طرف شخص دیگر، با اجازه ی آن شخص درست است.

* اگر شخصی به اندازه نصاب سرمایه دارد البته وام هایش از این مقدار بیشتر است، بر او قربانی لازم نیست.

* اگر شخصی بر دیگران وام داشت که با آن وام ها توانگر محسوب می شد و بدهکارانش نیز اقرار بر آن دارند، پس بر وی قربانی واجب است.

* شخصی برای قربانی حیوانی خریداری نمود که قبل از فرا رسیدن عید قربان، دچار عیبی شد، اگر شخص سرمایه دار است قربانی این حیوان جایز نیست و باید به جای آن حیوانی دیگر قربانی کند، و در صورتی که شخص فقیر باشد پس همین حیوان را قربانی کند.

* حیوان را بر پهلوی چپ روی به قبله بخواباند؛ خود نیز چهره اش را به سمت قبله نماید؛ با دست راست با گفتن (بسم الله اکبر) حلقوم، مری و دو رگ خون را در وقت ذبح، قطع کند.

* این دعا را بخواند (إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ، بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ).

* حیوان قطع نخاع نشود زیرا مکروه است.

* تیز کردن کارد جلوی حیوان، مکروه است.

* حیوانی که وضع حمل آن نزدیک باشد ذبح آن مکروه است.

* در صورتی که حیوان قربانی، قبل از ذبح، بچه ای به دنیا آورد، آن بچه نیز قربانی یا زنده صدقه شود.

* رحمت و مهار حیوان قربانی صدقه کرده شود.

* خوردن آله تناسلی حیوان نر یا ماده، بیضه، غده، مثانه، زهره دان حیوان، مکروه تحریمی است و خوردن خون جاری حیوان به نص صریح قرآن مجید حرام است.

* دادن پوست، گوشت و دیگر قسمت های حیوان قربانی، به عنوان دستمزد به قصاب، درست نیست.

* مستحب است که شتر نحر شود. (طریقه نحر این است که یک دست شتر بسته شود و در حالت ایستاده با خنجر دو لبه، ضربه ای بر لبه وارد و دو رگ دو طرف گردن بریده شوند و شتر را به حال خود رها کرده تا بعد از خونریزی ضعیف و بر زمین بیفتد).

* پوست کردن حیوان فوراً بعد از ذبح مکروه است.

* تقسیم گوشت در صورتی که در گاو و شتر هفت نفر یا کمتر شریک شدند باید با ترازو باشد نه تخمینی. (البته اگر مقداری از پاچه ها و سر حیوان تخمیناً هم تقسیم کرده شود درست است).

* مستحب است که گوشت قربانی سه حصه شود، یک حصه به فقراء صدقه شود و یک حصه به خویشاوندان و دوستان هدیه گردد و ما بقی را خود مصرف کند.

* پوست قربانی را صدقه کند و یا در منزل استفاده کند یا آن را فروخته و پولش را به شخصی بدهد که مستحق زکات باشد، زیرا آن حضرت صلی الله علیه و سلم فرمودند: هر کس پوست قربانی خود را برای منافع شخصی بفروشد، گویا قربانی نکرده است. (مستدرک حاکم)

* قیمت پوست قربانی را در مسجد یا در اموری که دادن زکات به آنها درست نباشد جایز نیست.

* برای افراد توانگر مناسب است همان طوری که برای خود قربانی می کند برای خویشاوندانی که وفات نموده اند از قبیل: مادر، پدر، و ... نیز قربانی کنند تا آنها نیز از این ثواب بسیار بزرگ بهره مند گردند و شایسته است از طرف

پیامبر اکرم و همسرانش و بزرگان دین هم قربانی کند و با این عمل روح آنها را شاد نماید. (برگرفته از زیور بهشت).

* اگر شخصی، امام را در حالی یافت که از تکبیرات زوائد فارغ و مشغول قرائت بود، تکبیر تحریمه گفته و با بلند کردن دستها تکبیرات زوائد را بجا بیاورد، اگرچه امام به قرائت مشغول باشد، لیکن اگر امام را در رکوع یافت، تکبیرات را بدون بلند کردن دستها، در رکوع بگوید. (الدر المختار: ۵/۱۲۷).

* روز دوازدهم عید قربان تا قبل از غروب آفتاب، ذبح حیوان قربانی درست است؛ بعد از غروب آفتاب ذبح حیوان قربانی درست نیست. فتاوی هندیّه، ج ۶، ص ۱۹۸

* اگر شخصی دهم و یازدهم عید قربان در مسافرت بود و روز دوازدهم قبل از غروب آفتاب به منزل رسید، یا جایی پانزده روز به نیت اقامت نشست، بر نامبرده قربانی واجب است. نیز اگر شخصی قبلا این اندازه مال نداشت که قربانی بر وی واجب باشد، روز دوازدهم قبل از غروب آفتاب ثروتمند شد بر شخص موصوف ذبح قربانی واجب است. فتاوی هندیّه، ج ۶، ص ۱۹۷

* بهتر است صاحب قربانی، حیوان قربانی را به دست خود ذبح کند، اگر نتواند جهت ذبح به دیگری امر نموده و خودش همان جا بایستد، اگر زنی به علت رعایت حجاب نتوانست آنجا حاضر شود ایرادی ندارد. فتاوی هندیّه، ج ۲، ص ۲۰۱

* قربانی بز، نر بز، قوچ، میش، گاو، گاو میش، شتر نر و ماده درست و از حیوانات دیگر درست نیست. فتاوی هندیّه، ج ۶، ص ۱۹۹

* اگر شخصی گاوی جهت قربانی به این نیت خرید که افراد دیگر را نیز در این مورد شریک خود سازد سپس چند نفر را شریک خود ساخت قربانی همه

درست است و اگر به این نیت خرید که تنها خودش آن را قربانی نموده و افراد دیگر را شریک نسازد، بهتر است آن گاو را تنها خودش قربانی کند، اگر افراد دیگر را شریک ساخت توجه نماید آنها چگونه افرادی هستند، اگر توانگر هستند ایرادی ندارد و اگر فقیرند درست نیست. شرح البدایه، ج ۴، ص ۴۴۳، ردالمختار، ج ۵، ص ۲۰۹

* اگر بز یا نر بز کمتر از یک سال سن داشت قربانی آن جایز نیست، چون سالی کامل بر آن بگذرد آنوقت قربانی آن جایز می گردد و اگر گاو و گاو میش کمتر از دو سال سن داشت یا شتری کمتر از پنج سال سن داشت قربانی آن ناجایز است، البته اگر قوچ یا میش طوری فربه باشد که بعد از گذشتن شش ماه به اندازه یک ساله مشاهده گردد حتی اگر با قوچ ها و میش های یک ساله باشد تشخیص داده نمی شود که کدام یک شش ماهه و کدام یک ساله است آنوقت قربانی شش ماهه از آن هم درست است و اگر نه گذشت سالی کامل بر آن الزامی است. شرح التنویر، ج ۶، ص ۳۱۴

* اگر شخصی از پوست قربانی استفاده کرد مثلاً برای خود مشک یا دلو یا مصلی درست کرد باز هم درست است.

* اگر بر شخصی قربانی واجب نبود اما با وجود آن باز هم حیوانی به نیت قربانی خرید، ذبح آن حیوان در ایام عید قربان واجب می گردد. فتاوی هندیّه، ج ۶، ص ۱۹۶

* اگر شخصی که قربانی بر او واجب بود در ایام قربانی، قربانی ذبح نکرد باید بعداً قیمت یک قربانی را صدقه نماید ولی اگر حیوانی خرید باید آن حیوان را صدقه نماید. شرح التنویر، ج ۵، ص ۳۱۴

* اگر شخصی گفت چون فلان حاجتم برآورده شود

حیوانی قربانی خواهم کرد، اگر برآورده شد باید حیوانی قربانی کند، فرقی نمی کند غنی باشد یا فقیر و در چنین مواقعی باید تمام گوشت آن قربانی را صدقه نماید نه خودش از آن بخورد و نه به توانگران جهت خوردن بدهد. اگر مقداری از آن گوشت را خودش خورد یا به توانگران داد باید مجدد همان مقدار صدقه نماید. شرح التنویر، ج ۵، ص ۳۱۲

* اگر شخصی به خوشی و رغبت خود برای ایصال ثواب کسی که فوت شده قربانی کند آن شخص می تواند از آن گوشت هم خودش خورده و هم به دیگران بدهد و هم برای خود ذخیره نماید، حکم آن مانند حکم قربانی خودش می باشد. ردالمختار، ج ۵، ص ۳۲۸

* اگر متوفی جهت قربانی وصیت نموده که از ثروتم برایم قربانی کنید و مطابق با وصیت او از مالش قربانی کردند آنوقت صدقه نمودن تمام آن گوشت واجب می باشد.

* اگر شخصی عوض شخصی غائب بدون اجازه اش قربانی کند آن قربانی از طرف او ادا نمی شود حتی اگر در سهمی از قربانی گاو، فرد غائب را بدون اجازه اش سهم سازد، قربانی هیچ یک از دیگران هم درست نمی باشد. فتاوی هندیّه، ج ۶، ص ۲۰۲

* اگر شخصی حیوانی جهت پرورش به این شرط به دیگری داد که جزئی از آن حیوان متعلق به پرورش دهنده باشد و پرورش دهنده آن حیوان را بدون اجازه مالک به شخصی فروخت و مشتری آن حیوان را جهت قربانی ذبح نمود، قربانی آن شخص درست نمی باشد، باید چنین حیوانی از مالک اصلی خریداری شود. فتاوی هندیّه، ج ۵، ص ۲۱۷

* اگر هفت نفر که در گاوی شریک بودند با هم توافق کردند که تمام گوشت آن حیوان را در میان فقرا تقسیم نمایند یا تمام گوشت ها را پخته و

به مستمندان بدهند، ایرادی ندارد. رد المختار، ج ۵، ص ۳۱۰

* دادن گوشت قربانی به کفار هم درست است، به شرطی که به عنوان دستمزد نباشد. فتاوی هندیه، ج ۶، ص ۳۱۰

* قبل از ذبح استفاده کردن از پشم قربانی مکروه است.

* خانم ها در وجوب قربانی با مردها برابرند و اگر صاحب نصاب هستند بر آنها قربانی واجب است و شوهر می تواند با اجازه زن از مال وی قربانی نماید.

* در شهری که نماز عید خوانده می شود، قبل از نماز (طبق نظریه تمام فقهاء) قربانی جائز نیست، البته در روستایی که نماز عید خوانده نمی شود، بعد از طلوع، قربانی جائز می باشد. قربانی در روز دهم ثواب بیشتری دارد و پس از آن یازدهم و دوازدهم می باشد. البته اگر بنا بر عذری در روز اول، نماز عید خوانده نشد، مسلمانان می توانند در همان روز، بعد از زوال خورشید قربانی کنند.

* روز گرفتن در روز عید جایز نیست، البته سنت در این روز این است که قبل از قربانی کردن چیزی نخورد و اولین غذایی که می خورد از گوشت قربانی باشد.

* در صورت نیاز و عیال دار بودن، شخص قربانی کننده می تواند همه گوشت را نگه دارد و نیز پوست قربانی را می تواند خودش استعمال کند یا هدیه بدهد (به غنی و فقیر) اما اگر گوشت، پوست، کله پاچه و ... را فروخت، پول آن را باید صدقه نماید و در این صورت مستحق آن، فقط فقراء می باشند.

پرداخت حقوق استاد مدرسه و امام مسجد و تعمیر مساجد و مدارس، با پولی که از فروختن پوست قربانی بدست آمده، جایز نیست.

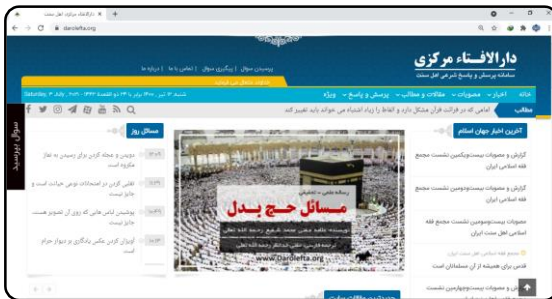
* یکی از آداب قربانی اینست که شخصی که می خواهد قربانی کند بعد از طلوع ماه ذی الحجه موی سر و غیره را نزداید و ناخن ها را نگیرد. بشرطی که مدت ۴۰ روز سپری نشده باشد، زیرا اگر چهل روز گذشته باشد، زدودن موهای زاید و کوتاه کردن ناخن واجب می باشد.

قربانی حیواناتی که دارای عیوب زیر باشند جایز نیست

۱. هر دو چشم، یا یک چشم حیوان نابینا باشد.
۲. حیوان به گونه ای فلج باشد که خودش نتواند به محل ذبح برود و همچنین حیوانی که با سه پا راه می رود و پای چهارم را اصلاً بر زمین نمی گذارد.
۳. به اندازه ای لاغر باشد که مغز استخوانش خشک شده باشد.
۴. نصف دندان ها یا بیشتر از نصف افتاده باشد.
۵. مادر زادی گوش نداشته باشد یا نصف گوش و یا بیشتر از نصف قطع شده باشد.
۶. مادر زادی دم نداشته باشد یا نصف یا بیشتر از نصف دم یا دمیه قطع شده باشد.
۷. بینی حیوان قطع شده باشد.
۸. سر پستان قطع یا پستان خشک شده باشد، یا پستان به گونه ای زخمی باشد که نتواند بچه را شیر بدهد. (از گوسفند یک پستان و از گاو و شتر دو پستان)
۹. خنثی (حیوانی که نر و ماده بودنش معلوم نشود).
۱۰. حیوانی که فقط مدفوع می خورد.
۱۱. شکستگی شاخ در حدی باشد که به مغز برسد.
۱۲. حیوانی که زبانش بگونه ای قطع باشد که نتواند علف بخورد.
۱۳. حیوانی که مریضی اش ظاهر باشد.

معرفی کوتاه وبسایت دارالافتاء مرکزی اهل سنت

دسترسی به مقالات علمی و پاسخ سوالات شرعی و شبهات اعتقادی یکی از نیاز های مهم کاربران در فضای اینترنت است. علی رغم تلاش های فعالان رسانه ای و اینترنتی اهل سنت، متأسفانه نیاز های رسانه ای جامعه برآورده نشده و نیاز به راه اندازی یک وبسایت مستقل و کامل از مطالب و مقالات علمی - تحقیقی احساس شد. وبسایت دارالافتاء مرکزی اهل سنت با حمایت مجمع فقهی علمای سراوان بزرگ، متشکل از مفتیان مدارس دینی این منطقه، با هدف پاسخگویی سریع به سوالات شرعی و ارائه مطالب علمی به کاربران فارسی زبان اهل سنت در سراسر جهان در تیرماه ۱۴۰۰ رونمایی شد. شما با مراجعه به این وبسایت می توانید از بخش های مختلف آن استفاده کنید؛ مقالات علمی با موضوعات مختلف و مورد نیاز جامعه، پرسش و پاسخ شرعی بر اساس ابواب فقهی اهل سنت و ویژه نامه های مناسبتی - مذهبی تنها بخشی از خدمات این وبسایت است. لطفاً از این وبسایت بازدید نموده و نظرات و پیشنهادات خود را برای بهتر شدن خدمات آن به ما در میان بگذارید؛ معرفی این وبسایت به دوستانتان را فراموش نکنید!

- آدرس اینترنتی: www.Darolefta.org
- کانال تلگرام: [@Darolefta_org](https://t.me/Darolefta_org)
- صفحه اینستاگرام: [Insta:@Darolefta_org](https://www.instagram.com/Darolefta_org)